

Het Gebouw

Het Van Gogh Museum is door de bijzondere tentoonstellingen en haar vaste collectie in de afgelopen jaren enorm gegroeid. Het museum bestaat uit een Museumgedeelte en een vijftal verschillende fraaie kantoorvilla's rondom het museum. Het museum heeft de afgelopen tijd gewerkt aan het ontwikkelen en realiseren van het nieuwe hoofdkantoor midden in de stad Amsterdam.

Herhuisvesting Van Gogh Museum

TEKST: NERISH FRENCKEN | FOTO'S: VFM

Door het sterk groeiend aantal bezoekers in de afgelopen tien jaar, steeg het aantal bezoekers van 150.000 naar 1.7 miljoen bezoekers per jaar wat op zich al een bijzondere prestatie is.

Door de toenemende groei ontstonden er gelijktijdig op verschillende plekken in de organisatie en aan/ in de gebouwen knelpunten waarbij op een creatieve manier gezocht werd naar passende oplossingen. De afdelingen, die verspreid zaten en soms slecht toegankelijk waren voor zowel de interne als externe medewerkers en toeleveranciers, belemmerde het optimaal functioneren van de organisatie. Door de oude villa's namen de exploitatiekosten alsmede de klimatologische en technische problemen toe en was er geen eenduidige communicatie of was er nauwelijks onderling fysiek contact tussen de verschillende afdelingen.

Huisvestingsplan

Door het Van Gogh Museum werd ik als adviseur van VFM Facility Expert gevraagd eens te kijken naar het vraagstuk hoe om te gaan met het verbeteren van het klimaat, de bereikbaarheid en onderhoud van zowel het museum als de kantoorvilla's. Samen met het Van Gogh Museum besloten wij om eerst een integraal strategisch huisvestingsplan te ontwikkelen om vanuit daar te zoeken naar concrete oplossingen.

Dit plan zou oplossingsrichtingen moeten bieden voor zowel de interne als de externe ontwikkelingen. Het had de voorkeur van de directie als iedereen in één gebouw zou zitten, zodat dat gebouw op de lange termijn in alle huisvestingsbehoeften zou kunnen voorzien.

Eerste fase

Het ontwikkelde huisvestingsplan dat voor het Van Gogh Museum is gemaakt bestaat uit drie fases. De eerste fase was bedoeld om de meest urgente problemen aan te pakken en op te lossen. Hierbij moet gedacht worden aan het vergroten van de toiletgroepen in het museum, het verbeteren van achterstallig onderhoudswerk en het vernieuwen van een van de belangrijkste personen- en goederenlift in het museum.

Tweede fase

De tweede fase zou een oplossing moeten bieden voor het samenvoegen van de vijf verschillende kantoorvilla's. Gelet op onder andere de ligging, bereikbaarheid, functie en gebruikersgroepen van het Van Gogh Museum aan het Museumplein, is een PVE en zoekprofiel opgesteld. Het zoeken naar een geschikte locatie was niet eenvoudig. Door onder andere een goede en snelle bereikbaarheid, de hoge meterprijs en de benodigde vierkante meters bleek dat er niet heel veel voorradig was op

de vastgoedmarkt nabij het museum. Het Van Gogh Museum hecht veel waarde aan uitstraling waarbij hoogwaardigheid, professionaliteit en internationaal aanzien kernwaardes zijn. Na een zorgvuldige afweging bleek het Willemshuis (voormalige huisvesting van de Hogeschool Amsterdam) naar voren te komen als meest geschikte locatie voor het realiseren van een nieuw hoofdkantoor voor het Van Gogh Museum.

Door het tijdig expireren van de verschillende gehuurde kantoorvilla's was er haast geboden om over te gaan tot het realiseren van de herinrichting en verhuizing van de ondersteunende afdelingen. In overleg met de facility manager (de heer G. Wehkamp) werd besloten om de projectorganisatie zo in te richten, dat er een mix zou zijn van eigen en ingehuurde kennis en capaciteit. Immers was de Van Gogh organisatie gestart met het breed uitrollen van het interne project 'Projectmatig Werken', waarbij het project herhuisvesting hier als cases zou kunnen dienen. Als projectleider van VFM Facility Expert had ik het hele huisvestings- en ontwikkelingstraject gedaan voor de nieuwe locatie. Nu zou ik de projectteams van het Van Gogh Museum gaan aansturen.

Open space

Het hele ontwerptraject alsmede de aanbesteding en bouwbegeleiding had een tijdsspanne van maximaal zes maanden. In het ontwikkelproces kwam tot uiting dat de Van Gogh organisatie ook openstond voor een 'open space' inrichten, waarbij flexibiliteit, optimale communicatie en transparantie aspecten waren die zeker benut moesten worden. Na intensief overleg met zowel de directie als het MT ontstond er draagvlak binnen de Van Gogh Museum organisatie voor het open space werkplekconcept. Hierbij moest extra aandacht zijn voor akoestiek, sfeer en veiligheid en moest het gebouw de ruimte bieden om zowel formeel als informeel met elkaar te kunnen overleggen. In samenwerking met de projectteams is het PVE opgesteld dat met de architect tot uitwerking is gebracht. Voor de architect was er een strikte en heldere opdracht om iets te ontwerpen dat zou passen binnen de stijl van deze creatieve

organisatie en waarbij 100 procent gebruik gemaakt moest worden van het bestaande meubilair. Dat een verzameling vertegenwoordigde van alle merken maten en soorten kleuren. De opgestelde begroting was sober ingezet dus er werd veel verlangd van de architect, projectleider en haar teams om te zoeken naar mooie en doordachte oplossingen die de bedrijfsvoering van het Van Gogh Museum zo goed mogelijk moesten ondersteunen.

werd deze angst en zorg grotendeels weggenomen.

De verhuizing

Begin mei is de verhuizing gestart. Na een intensieve voorbereiding van weken, voorafgaand aan de verhuizing, is in drie dagen de gehele verhuizing voltooid.

In de evaluatie van dit project met het Van Gogh Museum is gebleken dat we bij het volgende project binnen het Van Gogh Museum nog beter moeten

De angst dat je niet meer rustig zou kunnen werken, was groot

In maart zijn we gestart met de realisatie van fase 2. Het lege, grauwe, betonnen gebouw is grondig aangepakt en voorzien van goede klimatologische, duurzame en representatieve oplossingen.

Tijdens verschillende presentaties en bijeenkomsten zijn de gebruikersgroepen en medewerkers van het Van Gogh Museum betrokken geweest bij de voortgang van het verbouw-/verhuisproces van hun nieuwe werkomgeving. Doordat de wijze van werken en de werkomgeving/werkplek voor bijna iedereen, inclusief de directie zou veranderen, was het belangrijk om de organisatie tijdig voor te bereiden op het open space werkplekconcept. Tijdens deze bijeenkomsten bleek dat er veel uitleg was voor onder andere een goede veiligheid, het klimaat en de akoestiek. De angst dat je niet meer rustig zou kunnen werken en dat je op een grote openruimte zou komen te zitten, was groot. Aan de hand van visuele beelden en locatiebezoeken

afbakenen wat de projectgroepen moeten opleveren. Hierbij voorkom je veel onnodig overleg en stuur je nog meer op het proces dan op inhoud. Wehkamp: 'Daarnaast is het goed geweest dat we hebben gezien dat het draaien van dit soort intensieve projecten goed te doen is met een combinatie van interne en externe expertise, maar dat je hier tevens voldoende capaciteit voor vrij moet maken binnen de organisatie. De hoge doorlooptijd waarmee het project moest worden uitgevoerd vraagt nu eenmaal om flexibiliteit en een stevige projectleider die het totaal project goed kan aansturen.' Geconstateerd kan worden dat dit project binnen de gestelde tijd en ruim binnen budget een zeer goede en kwalitatief mooie oplossing heeft kunnen realiseren. Je kunt zeggen dat het Van Gogh Museum een nieuw hoofdkantoor heeft voor de midden en lange termijn.

Derde fase

In de derde fase zal nader onderzoek gedaan worden naar het museumgebouw waarin de nadruk gelegd zal worden op de wijze waarop het museum haar grote bezoekersaantallen op een effectieve manier door een goed museumgebouw kan laten rondgaan om in mooie veilige omgeving te komen kijken naar kunst. Gelet op de omvang en complexiteit van deze fase is de verwachting dat de resultaten pas echt zichtbaar zullen zijn over minimaal vijf jaar.

Nerish Frencken is senior consultant bij VFM.